

STORTINGET

Representantforslag 192 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Mona Fagerås, Arne Nævra, Eirik Faret Sakariassen og Lars Haltbrekken

Dokument 8:192 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Mona Fagerås, Arne Nævra, Eirik Faret Sakariassen og Lars Haltbrekken om innføring av et produksjonsvederlag for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret innenfor territoriallinjen

Til Stortinget

Bakgrunn

Oppdrettsnæringen har blitt en stor og viktig næring i Norge. Næringen sysselsatte 7 270 personer direkte i produksjon av laks og ørret i 2016. Samme år ble det produsert over 1,3 millioner tonn fisk.

Næringen er en økonomisk suksesshistorie. Den økonomiske suksessen bygger på at de får bruke areal som tilhører fellesskapet i Norge, og utnytte den kapasiteten til produksjon. De utnytter med andre ord grunnrenten. Samtidig er ikke alltid eierskapet der oppdrettsanlegget ligger. Nord-Norge er et eksempel på det.

Rapporten «Konjunkturbarometer for Nord-Norge», som kom i 2017, viste at om lag halvparten av oppdrettsaktiviteten i landsdelen har eiere fra Sør-Norge eller utlandet. Ser man på driftsresultatene fra næringen i 2015, var det ingenting som gikk til Finnmark. Nord-Norges andel av driftresultatet gikk ned fra 59 til 46 prosent fra 2008 til 2015.

Oppdrettsnæringen har blitt en kapitalsterk næring. I dag er eiernes andel av verdiskapingen oppe i mellom 60 og 70 prosent, mens den var nede på om lag 20 prosent før år 2000, ifølge konjunkturbarometer for Nord-Norge.

Det at næringen driver denne aktiviteten, skaper konflikt mellom den tradisjonelle bruken av områdene til fiskeri og oppdrettsaktiviteten. Fiskere hevder at oppdrettsanleggene på ulikt vis ødelegger eller reduserer fisket i området.

Det er også konflikt mellom oppdrett og miljø. Oppdrettsanleggene har store utslipp av slam (avføring og matrester), rømning svekker villaksstammen i elvene, lakselus påvirker villaksen osv. Det er også konflikt mellom oppdrett og friluftsliv, der det blant annet er et syn på anleggene som en estetisk forurensning av viktige friluftsområder.

På bakgrunn av dette virker det rimelig at næringen må betale en avgift. Dette vil være en måte å prise inn ulempene næringen påfører omgivelsene i prisen på sluttproduktet.

Om forslaget

Dette var bakgrunnen for at representantene Torgeir Knag Fylkesnes, Audun Lysbakken, Kirsti Bergstø og Heikki Eidsvoll Holmås 25. april 2017 fremmet et forslag om å innføre et produksjonsvederlag for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret innenfor territoriallinjen, jf. Dokument 8:103 S (2016–2017) og Innst. 348 S (2016–2017). I behandlingen av forslaget vedtok stortingsflertallet følgende:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang et arbeid med å utrede en avgift pr. kilo eksportert ubearbeidet fisk og komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2018, slik at vederlaget kan tre i kraft senest 1. juli 2018.»

I statsbudsjettet for 2018 la ikke regjeringen fram et forslag til en slik avgift slik Stortinget ba om. Dette ble blant annet begrunnet med at regjeringen så det slik at

en eksportavgift ville være i strid med EFTA-konvensjonen.

Forslagsstillerne mener det fremdeles finnes gode grunner til å innføre en avgift på oppdrettsfisk. Dersom det er krevende med en eksportavgift, er en alternativ løsning å innføre en produksjonsavgift på all oppdrettsfisk som produseres i Norge, uavhengig av om den eksporteres eller ei. En slik avgift står Norge fritt til å innføre, som for eksempel Skottland har gjort tidligere.

Avgiften kan tilføres Havbruksfondet for så å fordeles ut til kommunene i henhold til andel av MTB/lokaltetskapasitet hver kommune har. Samtidig bør det utredes og vurderes om det bør være mulighet for å gi fritak

for å betale avgift for eksempel når bedrifter går med underskudd.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede en avgift pr. kilo produsert fisk fra oppdrettsanlegg og legge frem forslag om dette i Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2019. Produksjonsvederlaget skal innføres senest 1. juli 2019.

10. april 2018

Torgeir Knag Fylkesnes

Mona Fagerås

Arne Nævra

Eirik Faret Sakariassen

Lars Haltbrekken